

ÇEKİM TEKNİKLERİ

1. Pozlandırma

Bir görüntünün kaydedilebilmesi için kameranın içine bir fotoğrafik malzemenin yani ışığa duyarlı bir malzemenin konulması gerekir. (film) Pozlama sırasında, objektif ve obtüratör açık kalırlar. Bu süre içinde, görüntünün oluşması başlar. Bu gizli görüntüdür. Işığa duyarlı malzemede üzerine düşen ışığın etkisi ile, ne şekilde değişirse değişsin her zaman için optimum bir sonuç elde etmek mümkündür. Bu optimum sonuç da en iyi görüntüyü veren doğru pozdur.

Genel terimlerle ifade etmek gerekirse, pozlama problemi birkaç açıdan ele alınabilir. Poz öyle ayarlanmalıdır ki, ışığa duyarlı malzemeye ulaşan ışık kayıt yapmak için yeterli olmalıdır. Bu yüzden poz, ışığa duyarlı malzemenin duyarlılık miktarına ve konunun parlaklığına bağlıdır. Konunun en parlak noktalarını ve en az parlak noktalarını birlikte kaydetmek isteyeceğimizden poz buna göre ayarlanmalıdır.

Pozlandırmanın miktarı, verilen diyafram ve obtüratör değerleri ile ayarlanır. Diyafram, objektiften giren ışık demetinin çapını, obtüratör ise bu ışık demetinin filmi etkileme süresini belirler. Böylece büyük diyafram açıklığı ve kısa obtüratör süresi ya da, küçük diyafram açıklığı ve uzun poz süresi kullanılarak aynı poz değerine ulaşmak mümkündür. Hangi diyafram-obtüratör ikilisinin seçileceğinin şartlarını, alan derinliği ve konunun hareketliliği belirler. Eğer konu hareketli ise, ilk amacımız, konuyu net çekmemize yetecek kadar yüksek bir obtüratör hızı kullanılmasıdır. Böyle bir kısa bir obtüratör süresi kullanıldığında, yeterli poz miktarını sağlayabilmek için, büyük çaplı bir diyafram açıklığı kullanmak gerekir. Ancak bu da alan derinliğinin azalmasına neden olur. Bu da göstermektedir ki bütün bu gereksinimleri karşılayacak doğru poz bulabilmek için fotoğrafçı zaman zaman bazı noktalardan tavizler vererek sonucu dengelemek zorunda kalacaktır. Bu yüzden poz konusunda karşılaşılabilecek ilk problem, belli şartlar içindeki konuyu gerekli alan derinliği ve obtüratör hızını sağlayabilecek biçimde çakmaktır. Yoğunluğu ve kontrastı normal olan negatiflerden, konunun hem ışıklı hem de gölgeli bölgelerinden (yada koyu tonlarından) yeterli detay alınabilir.

Yoğunluğu düşük olan negatiflerde, konunun gölgeli yada koyu tonlarından yeterli detay alınmaz. Çünkü bu bölgelerden yansıyan ışık negatif üzerinde yeterince etkili olamamışlardır. Fotoğraf kağıdı üzerinde temiz beyazlar elde etmek çok zordur ve siyahlarda detay yoktur.

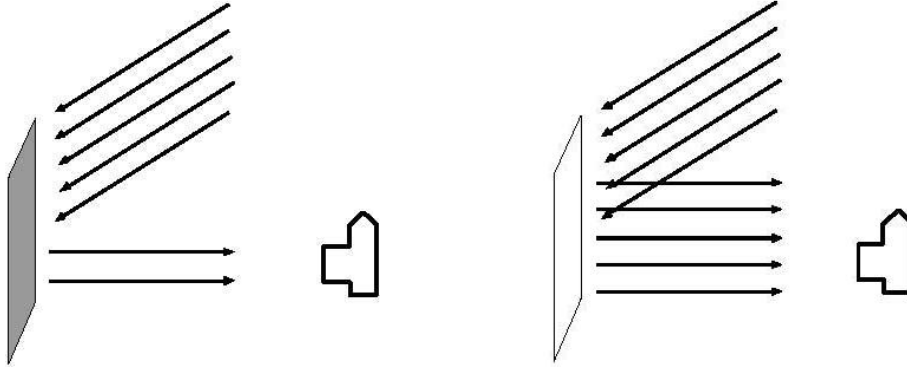
Çok yoğun negatiflerde, konunun ışıklı yada aydınlık bölgelerinden yeterince detay alınmaz. Çünkü bu bölgeler negatif üzerinde birbirlerine çok yakın kararmalar oluşturmuşlardır. Fotoğraf kağıdı üzerinde temiz siyahlar yoktur ve beyazlarda yeterli detay bulunamaz.

Konumuzun en parlak yerleri film de siyah, "ara tonları" gri, "siyah yerleri" saydam olmalıdır.

Böyle bir negatif elde edebilmek için, konudan yansıyan ışığın doğru ölçülmesi ve değerlendirilmesi gerekir.

2. Ölçüm

Bilinmelidir ki bir pozometre yüzey tanımaz. Yüzeyin yansıttığı ışığı algılar. Üzerine düşen ışığın şiddeti aynı olsa bile siyah bir yüzeyden çok az yansıyan ışık pozometre için karanlık bir ortam yada beyaz bir duvardan çok fazla yansıyan ışık ise aydınlık bir ortam demektir ve bütün pozometreler algıladığı ışığı film yüzeyinde orta gri oluşturacak şekilde değerlendirir.

(Koyu ve açık tonlu yüzeyler)

Yukarıdaki şemalarda da görüldüğü gibi koyu tonlu ve açık tonlu yüzeylere düşen ışık miktarı aynıdır. Koyu tonlu yüzeyden yansıyan ışık miktarı çok az olduğu için pozometre büyük bir diyafram önerecektir. Açık tonlu yüzeyden yansıyan ışık miktarı ise çok olduğu için bu sefer pozometre küçük bir diyafram önerecektir. Eğer pozometrenin önerisini her iki durumda da aynen kabul edecek olursak hem koyu, hem de açık tonlu yüzeyler, negatif üzerinde gri olarak görüneceklerdir. Bu ise yine her iki durumda da gri baskılar anlamındadır.

2.1. Yansıyan ışığı ölçme: Pozometre ile ölçümleri hatasız yapabilmek için Gri referans kartı kullanılır. Yada, "Yerine koyma" (avuç içinden ölçerek) ölçüm yapılabilir. Yansıyan ışık ölçümü koyu konulardan bir miktar artırılarak, açık konulardan bir miktar azaltılarak ya da konudan yansıyan Ortalama ışığın ölçülmesi ile elde edilir. Konu yansıtıcılığı %18 ise bulunan değer doğrudan doğruya uygulanır. Pozometreler daima konuya düşen ışığın %18'inin yansıdığı varsayılarak kalibre edilmişlerdir. Bu amaçla doğru ölçüm için % 18 yansıtıcılığı olan bir gri kart kullanılabilir. Yansıyan ışık ölçümü 3 yolla yapılabilir ;

1. Genel ölçüm: Konunun ortalama bir yansıtıcılığını bulmak için belli bir mesafeden yapılan ölçümdür.

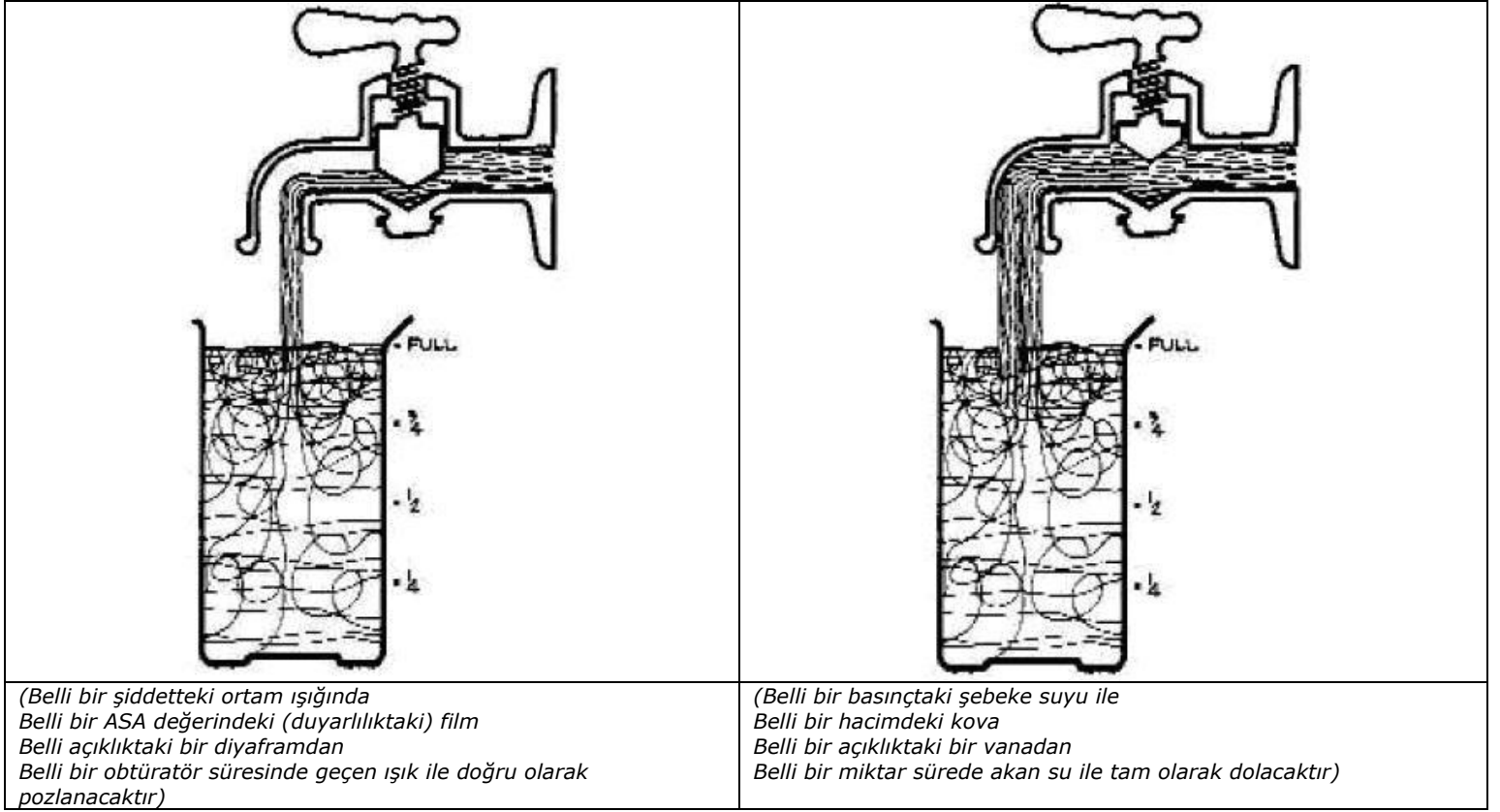
2. Yakın ölçüm: Konunun belli bir kısmına yapılan ölçümdür. Yaklaşık ölçüm yapılması istenen yüzeyin iki misli bir mesafeden yapılır.

3. Spot ölçüm: Uzak konulara yaklaşmanın mümkün olmadığı hallerde optik bir araç ile (dürbün gibi) konudan yansıyan ışığın pozometre üzerine düşürülmesi ile yapılır. Bu tür araçlara "Spot metre" denir. Yapılan ölçüm yansıyan ışık ölçümüdür.

2.2. Gelen ışığı ölçme: Işık kaynağına doğru yapılan ölçümdür. Pozometrenin önüne konulan bir filtre ile "Tercüme Ölçüm" alınır. Bu filtre gelen ışığın 1/5 'ini geçirme özelliğine sahiptir. Normal konularda pozometre direkt olarak kullanılır. Pozometre ile ölçüm yapıldığında örneğin, siyah at 1/60-f:16, beyaz at: 1/250-f:16 ölçecektir. Yani her iki rengi griye dönüştürerek bir ölçüm yapacaktır. O halde ortalamayı bulmamız gerekir. Belli bir ton değerini ölçüp, doğru ölçümü bulmaya "Ton Yerine Oturtma" denir. Yine örneğin kar manzarasında ölçülen 1/500-f:16 ise enstantane iki stop kadar düşürülerek (yani poz süresi uzatılarak) 1/125-f:16 uygulanır. Bu uygulama film ASA diskinden müdahale ile otomatikleştirilebilir. Yada fotoğraf makinelerinin bazı modellerinde bulunan ve poz, ölçülen değerden -2, -1, 0, +1, +2 stop değiştirilebilen bir skala üzerinde yapılan müdahale ile de otomatikleştirilebilir. Bir buharlı lokomotifin fotoğraf çekimi için yapılan ölçümü 1/60-f:5,6 ise, doğru değer 1/15-f:5,6 olabilir. Örneklerde verilen düzeltmelerde yalnızca enstantane değerleri ile müdahale yapılmıştır. Aynı müdahale diyafram değerlerine de uygulanabilir.

3. Eşdeğerlik Yasası

Filmin pozlanmasını, bir su kovasının su ile doldurulmasına benzetebiliriz.

Örneğimizde filmi kova ile, diyaframı vana ile suyun açık kalma süresini de obtüratör ile benzeştirebiliriz. Bu bağlamda kovanın tam dolması, filmin yeteri miktarda pozlanması anlamına gelsin. Su kovadan ne taşmalı, ne de kova yarım kalmalıdır. Film de ne fazla ışık almalı ne de üzerine düşen ışık yetersiz kalmamalıdır. Bu durumda;

30" - 15" - 8" - 4" - 2" - 1" - 1/2 - 1/4 - 1/8 - 1/15 - 1/30 - 1/60 - 1/125 - 1/250 - 1/500 - 1/1000

Yukarıda bulunan değerler fotoğraf makineleri obtüratörlerinde bulunan ve 30 saniyeden, 1/1000 saniyeye kadar değişebilen standart değerlerdir. Her bir değer obtüratörün o kadar süre içinde açılıp kapanarak filmin pozlanmasını sağlayacaktır. Örneğin enstantane değeri olarak 1/125' i seçmişsek film saniyenin yalnızca 125 'te biri kadar bir süre ile pozlanacaktır. Bir alt değer, (1/60) ise seçilen sürenin iki mislini, bir üst değer ise (1/250) seçilen sürenin yarısını ifade eder.

f:1,4 - f:2 - f:2,8 - f:4 - f:5,6 - f:8 - f:11 - f:16 - f:22 değerleri ise objektifler üzerinde yazılı bulunan ve merceklerden geçerek film üzerine düşecek görüntünün geçtiği aralığın büyüklüğü yada küçüklüğünü ifade eden değerlerdir. En küçük rakam en büyük diyafram aralığını, en büyük rakam ise en küçük diyafram aralığını belirlemektedir. f:1,4 değeri ile seçilen diyafram aralığı, ışığı en fazla geçirebilecek, f:22 değeri ile seçilen diyafram aralığı ise ışığı en az geçirebilecek konum sağlar. Her bir değer bir sonrakinin iki misli daha fazla ışık geçirebilecek kapasitedeki aralık anlamına da gelir. Yani komşu değerler birbirinin iki katıdır.

$1/125 = 2 \times 1/250$ ya da $f:2,8 = 2 \times f:4$ tür

Eşdeğer değişkenler aynı koyulukta negatif anlamındadır. Yapılacak bir ışık ölçümünde enstantane ve diyafram değerleri pozometre tarafından belirlenir. Belirlenen bu değerleri birbirini telafi edecek şekilde bir altı ya da üstünü tercih edebiliriz. Örneğin bulunan değerler; Enstantane 1/125 ve Diyafram f:11 olsun. Biz bu değerlerin yerine Enstantane 1/60 ve Diyafram f:6 değerlerini de seçebiliriz. Işığın geçiş süresi bir misli artmışken, geçiş aralığı (diyafram) bir misli azaltılmıştır. Bu da bize eşit yoğunlukta bir negatif sağlar. Enstantane ve diyafram değerlerini yeniden sıralayacak olursak;

1/100	1/500	1/250	1/125	1/60	1/30	1/15	1/8	1/4	1/2	1/1
f:1,4	f:2	f:2,8	f:4	f:5,6	f:8	f:11	f:16	f:22	f:32	f:45

(Kareler içindeki enstantane ve diyafram değerlerinin negatifi eşit yoğunlukta etkileyebileceğini söyleyebiliriz)

4. Eşdeğerlik Sapması

Bir iç mekan yada ışığın çok az olduğu loş bir ortamda fotoğraf çekmek istiyoruz ve pozometre ile yapılan ölçümde diyafram F:1,4 enstantane ise 1/1 saniye olarak belirleniyor.

Bu durumda diyafram	f:2	-	Enstantane	2 saniye
	f:2,8	-	Enstantane	4 saniye
	f:4	-	Enstantane	8 saniye
	f:5,6	-	Enstantane	16 saniye

tercihlerinin yapılabilmesi ve bu değerlerin eşit yoğunlukta negatif oluşturmaları gerekiyor. Ancak 1 saniyenin üzerinde yapılan pozlamalarda eşdeğerlik yasası sapmalar göstermektedir. Uzun pozlamalarda duyarlı malzemenin ataletini yenmek için ek pozlama yapmak gerekir. 1 saniye ile 1/1000 saniyeler arasında eşdeğerlik yasası normal çalışır. Bunların dışındaki sürelerde ise sapmalar görülebilir.

5. Çeşitli Konularda Pozlandırma Problemleri

5.1. Normal manzara fotoğrafları : Genellikle yansıyan ve gelen ışık ölçümleri doğrudan kullanılabilir. Bir fark varsa ortalaması alınır. Kapalı havada gökyüzü aşırı ışıklı olacağından pozometreyi gök ışığından korumak gerekir.

5.2. Sokaklarda günlük yaşam : Ölçüm yapılırken gelen ve yansıyan ışık ölçümü yeterli olabilir. Ancak parçalı aydınlatma söz konusu ise en karanlık ile en aydınlık kısımların arasındaki farkı kontrol etmek gerekir. Kontrast fazla ise (5 stoptan fazla) bu görüntüyü fotoğraf kağıdına bütünü ile kaydedemeyiz. O zaman aydınlık yada karanlık kısımlar arasında bir tercih yapmak gerekir.

5.3. Aydınlatılmış yapı : Çoğunlukla yapının yanına gidip gelen ışık ölçümü yapmak mümkün olmayabilir. Genel olarak yansıyan ışık ölçümü yapılır. Bu durumda pozometreler farklı ölçümler yapacaklardır. Oysa yapı aydınlatması aydır. Sahne çekimlerinde de fon aydınlık olmadığı durumlarda aynı yanılığ söz konusudur. Doğru bir çekim yapabilmek için ya yapı yada sahnedeki objeye yakın bir mesafeden kadrajımızı tam dolduracak bir şekilde yansıyan ışık ölçümü yapmak yada bir spot metre yardımı ile uzaktan ölçüm yapmak yerinde olur. Eğer değişebilir objektifli bir makineye sahipsek, tele objektifimizi de spot metre gibi kullanabiliriz. Tele objektif ile alacağımız ölçüm değerlerini, onun yerine kullanacağımız diğer objektiflerimize de uyarlayabiliriz.

5.4. Kar manzarası ve benzeri konular : Üzerindeki dokusu ve ayrıntıları görünecek şekilde basıldığı zaman orta griye göre 2 stop kadar daha koyudur. Konu olağan koşullardan daha çok ışık yansıtmaktadır ve pozometreyi 2 stop kadar yanıltmaktadır. Eğer pozometrenin verdiği değeri kullanırsak kar manzaramız orta gri çıkar. Normal olmasını istiyorsak yapılan ölçümden 2 stop daha fazla bir pozlama uygulamak gerekir. Bu durumda ya diyaframı 2 stop kadar açmak yada enstantane değerini 2 stop kadar uzatmak gerekecektir.

5.5. Ters ışıkta aydınlatılmış konular : Önce bu konulardan ne beklendiği saptanır. Siluet? Portre? Portre ise konunun bize bakan tarafından ölçüm yapılır. Deniz, kır veya tarla manzarasında ters ışık varsa ve bize bakan taraf önemli değil, yığınlar önemli ise ona göre ölçüm yapılması gerekir.

(Fazla pozlama : overexposure)

(Doğru pozlama : -1 EV, pozlama süresi kısaltılmış)

(Eksik pozlama : underexposure)

(Doğru pozlama : +1 EV, pozlama süresi uzatılmış)

5.6. Hareketli konuların çekimi : Genel olarak önceden ölçüm yapılır. Ya da yerine koyma metodu ile ölçüm yapabiliriz. Çoğu fotoğrafik obje için hareketlilik önemli bir özelliktir. Ancak hareket durağan bir ortam olan fotoğrafta doğrudan verilemez. Çoğu fotoğrafçı bu yüzden hareketi fotoğraflarında vermekten vazgeçmiştir. Ancak hareket doğrudan verilemese de hareket hissi bazı grafik yollarla uyandırılabilir.

Bazı fotoğrafçılar hareketli konuyu dondurarak, net çekip, hareket hissini uyandırılmasına tam ters bir iş yapmış olurlar. Hareket sembollerle verilir ve bu bir kaç yolla yapılabilir. Fotoğrafçının hangi yolu ya da sembolü seçeceği şu şartlara bağlıdır ;

- Fotoğrafın amacı,
- Objenin doğası ve yapısı
- Hareketin türü ve derecesi (objektif aksı ile konunun hareket yönünün yaptığı açı)

5.6.1. Fotoğrafın amacı : Fotoğrafçı fotoğraflarında neyi söylemek istediğine karar verirken üç farklı yoldan birini seçebilir.

1.Hareketli konunun kendisini olabildiğince net bir şekilde vermek : Buna tipik bir örnek olarak, performansını ve vücut formunu incelemek amacıyla bir atletin fotoğrafının çekilmesini verebiliriz. Bu durumda her bir detayın olabildiğince net bir şekilde çekilip, hareketin durdurulması gerekir.

2.Objenin hareket halinde olduğunu göstermek: Bu durumda "hareketin kanıtının" grafik olarak verilmesi gerekir. Böyle bir kanıt iki yolla elde edilebilir.

2.1. Sembollerle

2.2. Objenin pozisyonuyla. Burada önemli bir şart, objenin tanınabilirliğinin korunmasıdır.

3. Hareket hissini uyandırmak: Eğer durum bu ise konunun kendisi zaten soyut bir kavram olan hızdır. Gerçek obje ise sadece hareket ve hız gibi soyut kavramların verilebilecekleri bir ortam olarak kullanılır. Bu durumda sadece sembollerin kullanımı, konunun özü ve fotoğrafçının niyeti hakkında bilgi verir.

5.6.2. Objenin doğası yada yapısı : Hareketin, hareket halinde objenin fiziksel görünümü üzerindeki etkisi söz konusu olduğunda fotoğrafçı iki tür objeyi tanımak zorundadır.

1. Hareket halindeyken durağan haline farklılık gösteren objeler : Örnek: Bir ayağı yukarıda fotoğraflanmış bir insan muhtemelen yürüyor ya da koşuyordur. Yani hareket halindedir. Hayvanlar, kırılan dalgalar, rüzgarda eğilmiş ağaçlar gibi. Böyle durumlarda hareket, objenin fiziksel görünümündeki farklılıklarla belirgin hale geldiği için mutlaka grafik sembollerle anlatılması gerekmez. Fakat fotoğrafçı objenin görünümündeki değişikliğe katkısı olsun ve daha iyi anlatsın diye bir grafik sembolde kullanılabilir. Örnek: Bir ayağı yukarıda bir atın, yönlü olarak hafifçe flulaştırılması gibi. Bu durumda fotoğrafçı koşmakta olan bir atın yönlü flulaştırılmış görüntüsünü verirken, atın net olduğu duruma göre, hareket halinde olduğunu daha güçlü bir şekilde anlatmaktadır.

(Fotoğrafta harekete örnekler)

2. Hareket halindeyken de, durağan halindeyken de fiziksel durumları farklılık göstermeyen objeler : Örnekler ; otomobil, uçak, tren, gemi, çoğu tür makine gibi. Bu durumda objelerin hareket halinde oldukları, görünümündeki farklılıktan anlayamayacağı için fotoğrafta sadece sembolik anlatımla verilebilir. Ama sık sık hareketin kanıtı da indirekt olarak ilave edilir. Örneğin, hareket halindeki bir otomobilin görünümü, durağan haline göre bir farklılık göstermese bile hareketin kanıtı arabanın arkasından yükselen bir toz bulutu gibi verilebilir. Bunun gibi, hızla giden bir sürat teknesinin baş ve kıçındaki dalgaların şekilleri ve su içindeki pozisyonu ve gövdesinin suyla olan ilişkisi bize Fotoğraf: Lois Greenfield hareket halinde mi yoksa, durağan mı olduğunu anlatır. Uçmakta olan bir uçak mutlaka hareket halinde olmasına rağmen net olarak fotoğraflandığında hız hissi uyandırmaz.

5.6.3. Hareketin türü ve derecesi: Hareketin kanıtı hız hissi ile aynı şey değildir. Uçuş halindeki bir uçağın net fotoğrafı uçağın havada olduğu gerçeği, dolayısıyla hareketin kanıtıdır. Ama hız hissini uyandırmaz. Eğer hız hissini verilmesi önemli ise, uçağın hareketinin sembolik olarak verilmesi gerekir. Yani kendisinin veya altındaki yer parçasının flulaştırılması gerekir. Bu tür bir fluluk olmadığı sürece, uçak hareket halinde olduğunu bilmemize rağmen, duruyormuş gibi gözükür. Bunun gibi, bir engelin üstünden atlamakta olan at herhalde hareket halindedir. Ancak fotoğraf çok net çekilirse, havada asılmış gibi algılanabilir. Hareket hissini uyandırabilme için yorumun, belli bir miktar fluluk içermesi gerekir. Net bir fotoğraf ile, yönlü flulaştırılmış bir fotoğraf arasındaki fark da şudur: Hareketin kanıtını içerebilir yada içermeyebilir, fakat sadece ikincisi hız hissini iletir. Hız hissini ikna edici bir şekilde iletilmesi için, fotoğrafçı hareketin derecesini göz önüne almak durumundadır. Bu konuda hareketin üç farklı hız miktarının bilinmesi gerekir.

1. Hareket o kadar yavaştır ki, hareket halindeki obje bütün detayları ile ve açıkça görülebilir. Örnekler, yürüyen insanlar, yavaş hızla giden yelkenliler, tekneler, rüzgarda sallanan ağaçlar ve rüzgarda sürüklenen bulutlar. Böyle durumlarda, genellikle net bir çekim gereklidir. Çünkü hareketin sembolik olarak kanıtı, yönlü flulukla verilirse, iletilecek olan hız hissi, objenin gerçekteki mevcut hızından daha fazla olacağından obje ile bağdaşmayacaktır. Böyle durumlarda hareketin kanıtı ya objenin görünümü ile (motorlu teknenin başında oluşan dalgaların şekli) verilebilir, ya da hareket halindeki bulutlarda olduğu gibi, objenin hareketi o kadar önemsizdir ki tamamı ile unutulabilir.

2. Hareket o kadar hızlıdır ki obje bütün detaylarıyla görülemez. Örneğin, hareket eden atletler, uçan ve kaçan hayvanlar, yakın mesafeden geçen arabalar vb. Verilebilir. Böyle durumlarda objenin özellikleri genellikle fotoğrafın hız hissini uyandırılmasını gerektirir. Bu yüzden hareket sembolik bir şekilde belirtilmelidir.

3. Çok hızlı hareket, obje kısmen veya tamamen görünecek durumdadır. Örneğin, dönmekte olan uçak pervanesi, uçuş halindeki roketler vb. Bunları görüntülemek fotoğrafta bazı özel teknikler gerektirir. Meydana çıkan fotoğraflar da hiç doğal görünümü olmaz. Hareket duygusu göreceli bir duygudur. Yerden bakıldığında beş mil yukarıda saatte 900km/saat hızla giden uçak, havada duruyormuş gibi algılanabilir. Ancak yanımızdan 1/10 hızla geçen bir otomobil, bize daha hızlı gelebilir. Algılamadaki bu farklılığın sebebi göreceli hızlardaki farktan kaynaklanır. Göreceli hızın diğer bir adı da açılal hızdır. Hareket eden bir cismin, hareket halindeki bir objeye yaklaştıkça, objenin hızı daha hızlanmış gibi algılanır. Uzaklaştıkça da bunun tersi görülür. Açılal hız aynı zamanda bize yaklaşmakta olan bir otomobilin belli bir noktada bakış açımıza 90 derecelik bir çizgi üzerinde hareket eden bir otomobilden neden daha yavaşmış gibi algılandığını da açıklar. Bu olay yüzünden bazı hareketler objelerin hareketlerini dondurabilecek minimum obtüratör hızlarını veren tablolar üç farklı değer vermek zorundadır. Bu farklı değerler belli bir noktada hareketli objenin bakış açısına göre hareket yönünün üç farklı konumundan kaynaklanır.

- Objektif aksına paralel,
- Objektif aksına 45 derece
- Objektif aksına 90 derece

Kural olarak objenin hareketinin yönünün objektif aksına olan 90 derecelik açıdan objektif aksına paralel duruma döndükçe hareketi dondurmak için gerekli olan obtüratör hızı yavaşlar.

5.6.4. Siluet : Konunun bize bakan kısımlarının bir değeri yoktur. Arkadaki fonu hangi değerde istiyorsak, ölçümü, gri kart uygulamasını 2 stop artırarak yapabiliriz (direk konuya doğru). Gün batımı çekimlerde hemen hemen okunan değerlerin aynen uygulanması önerilir. Güneş parlaksa diyaftram 2 stop kadar artırılabilir.

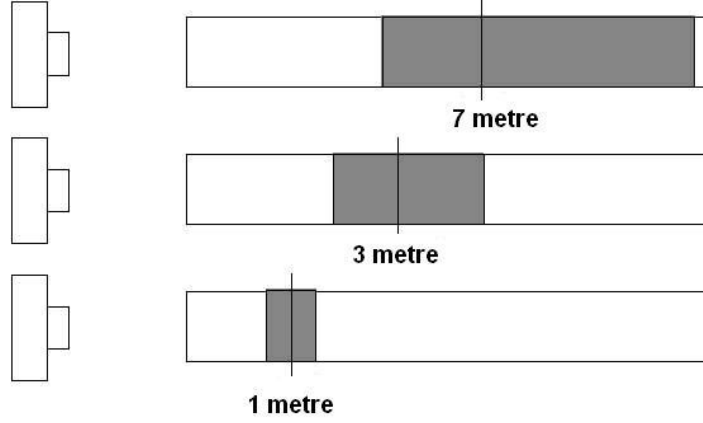
(Siluet fotoğrafı)

6. Alan derinliği ve koşulları

Diyaftram açıklıklarının, objektiften geçerek filme etki eden ışık miktarını ayarlamasının yanında, ikinci bir görevi de alan derinliğini belirlemesidir. Alan derinliği, netliğin ayarlanmış olduğu yüzeyin berisinde ve ötesinde uzanan netlik bölgesidir. Yani fotoğrafın ön plandaki en net bölge ile arka plandaki en net siluet bölge arasındaki uzaklıktır.

Net alan derinliğinin kontrolü fotoğrafçının vazgeçilmez olanaklarından biridir. Net alan derinliğini belirlerken aşağıdaki üç koşulun birbirlerini etkileyeceği düşünülmelidir. Bunlar netlenen konunun fotoğraf makinesinden uzaklığı, kullanılan objektifin odak uzaklığı ve seçilen diyaftram değeridir.

6.1. Cismin uzaklığı : Yakındaki cisimlere yapılan netleme ile daha az, uzaktaki cisimlere yapılan netleme ile daha fazla net alan derinliğine sahip oluruz.

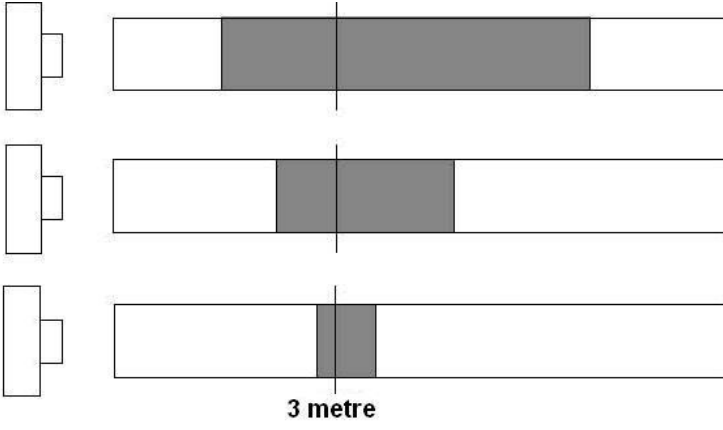

(Alan derinliğinin cismin uzaklığına göre değişimi)

(Alan derinliğinin cismin uzaklığına bağlı değişimi: Uzak mesafelerde net alan derinliği artar, yakın mesafelerde net alan derinliği azalır)

6.2. Objektifin odak uzaklığı : Uzun odaklı objektifler geniş açılı objektiflere göre daha kısa net alan derinliğine sahiptirler.

(Alan derinliğinin objektifin odak uzaklığına bağlı değişimi)

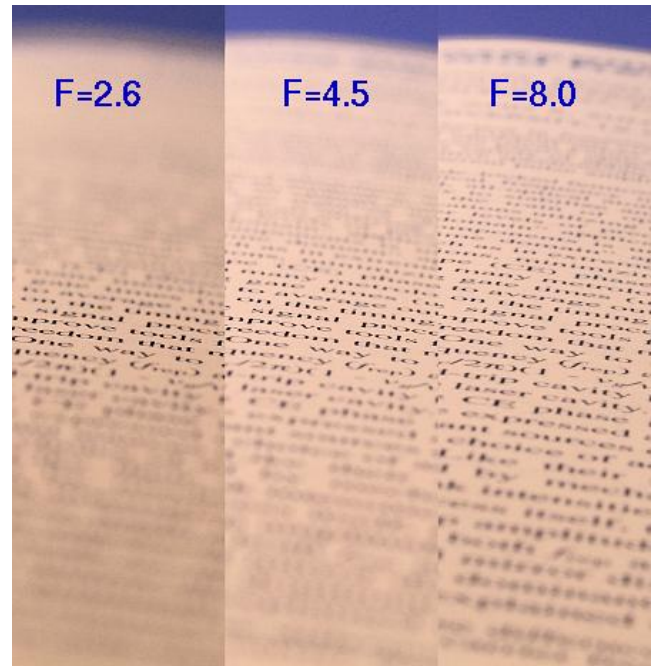
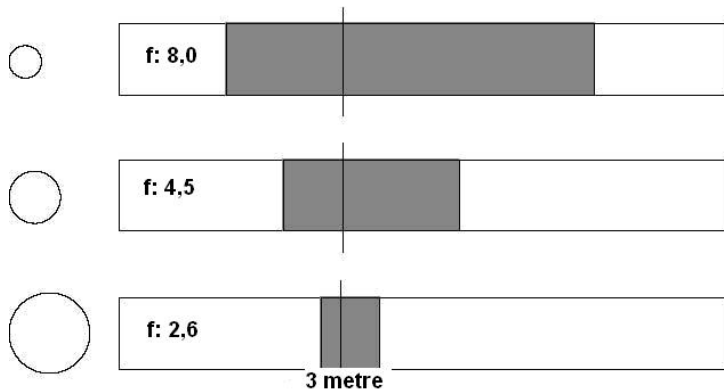

(28mm, f:22 geniş açılı objektifin net alan derinliği fazladır)

(100mm, f: 22 uzun odaklı objektifin net alan derinliği azdır)

(Alan derinliğinin objektifin odak uzaklığına bağlı değişimi: Objenin görüntüsünün aynı boyda olması için sol üstteki fotoğraf yakından, sağ üstteki ise uzaktan çekilmiştir. Mesafe değiştiği için perspektifte de farklılıklar ortaya çıkması kaçınılmazdır)

6.3. Diyaframın açıklığı : Diyafram kısıldıkça net alan derinliği artar ancak diyafram çapı büyüdükçe net alan derinliği de buna paralel olarak azalır.

(Diyaframa Bağlı Olarak Net Alan Derinliği'nin değişmesi : Net alan derinliği, diyafram kısıldıkça artar, açıldıkça azalır.)

(100 mm, f:22)

(Diyaframa Bağılı Olarak Net Alan Derinliği'nin değişmesi : Kısık diyaframda net alan derinliği artar. Açık diyaframda net alan derinliği azalır)

(100 mm f:4)

7. Işıkla Boyama

Işıkla boyama ile ışık kontrolü yapılabilir. Gölge olmaması için sürekli ışık kaynağını oynatmak gerekebilir. Devamlı sekizler çizip bir yandan yürümek bir çözüm getirebilir. Çekilecek mekanın krokisini çizip, ışık planı yapmalıyız. Işığın süresi yada şiddeti etkilidir. Işık kaynağı kamera arkasında ya da önünde durabilir. Bazı zamanlar görüntüye de girebilir. Fotoğrafçı, koyu renk kıyafet giymelidir. Fotoğrafçı kadrajın içine girmek zorunda ise kesinlikle durmamalıdır. Çünkü verilen ışık alanı içinde silueti çıkabilir. Işık kaynağının kamera arkasında olması ile bu tür sorunlar giderilebilir. Ana prensip, ışık kaynağının çapını büyütme. Pozu, hareketin hızına göre belirlemek ve bu tarz çekim süresince değiştirmemek gerekir. Yörüngeye hep aynı şekilde sahip çıkılmalı, pozun doğru verilebilmesi için de ışık kaynağı ile objeler

8. Mimari Fotoğraf

Çoğunlukla teknik kamera kullanımı ile daha rahat çalışma ortamı sağlanabilen bu tür çekimlerde, amaç, fotoğraflarımızdaki deforme olmuş yapıların daha kontrollü bir perspektif ile görüntülemektir. Bunun için Konu düzlemi, objektif düzlemi ve film düzleminin birbirine paralel olması gerekmektedir. Ancak yeterli mesafe olmadığı durumlarda, teknik kameradaki film düzlemini kaydırmak yöntemi ile bu dezavantaj giderilir. Genellikle geniş açılı objektiflerin kullanılması gereken durumlarda teknik kamera yada katı gövdeli makinelere takılabilen shift objektifler ile bu sorun giderilir.

9. Panorama

Yüksekliğe oranla genişliği fazla olan fotoğraflardır. Birden fazla fotoğrafların bitleştirilmesi ile algılanabilir. Çok kare ile yapılanlar, bir dizi olacağı için, terazili sehpa ile yapılması gerekir. Genellikle yüksek yerlerden çekim yapılmalıdır. Konuyu kurtaracak en uzak odaklı objektiflerle çekilir. Tam teraziye alınmışsa, dikeyler konuya paralel olur. Terazileme sehpa ayaklarında yapılmalıdır. Tarama, göz kararı bindirme ile yapılabilir. Binme payları büyük olursa bitleştirme sağlıklı olur. Hava fotoğraflarında binme payı 1/3 ' tür. Uzun odaklı objektiflerde binme payı azalabilir. Kısa odaklılarda perspektif hatası olur. Çekim esnasında, kaç kare olduğunu prova etmek, tek sayıda kare ile çekim yapmak ve eşit paylardan meydana getirmek gerekir. Dolayısıyla binme payları eşitlenmelidir. Pozlandırmayı teke indirmekte yarar vardır. Cephe ışığı tercih edilmeli, polarize filtre kullanılmamalı, hareketli objelerden sakınmalı, ek yerlerinde mümkün olduğu kadar bütün objelerden sakınmalı, ön planlardan kaçınmalıdır. rüzgar ve bulut hareketleri olmamalı, tümü aynı filme çekilmeli, aynı koşulda yıkanmalı, baskıda tek baskı pozu ile baskı yapılmalı, kartlar beraberce banyoya atılmalıdır ve banyoda el ile müdahalelerden kaçınmalıdır.

(Panorama)